

Perante a necesidade de proceder a un troque das revéllidas prácticas educativas da escola española i-en procura de zalmar o continuo clamor de mestres educadores e demais círculos culturais do noso país pra que as mesmas sexan axeitadas ás modernas técnicas pedagóxicas ó uso en todos os países adiantados e progresistas do mundo, as autoridades desta materia háchanse adicadas a reformar as leises e disposicións que regulan a política educativa peninsuar.

A iste respeito compre pór de releu que unha das principais premisas aconselladas polos técnicos da Unesco na disciplina educativa, refírese ó emprego dos idiomas vernáculos como instrumento indispensable pra que a instrucción que se imparte sexa doadamente asimilada e teña de tal xeito proveitosos resultados en países onde existe unha poboación diferenciada da cultura oficial.

Mais velahí onde lle doil O ministro de Educación e Ciencia de Madrid, parellamente coa súa dependencia a Dirección Xeral do Ensino Primario, dirixido, cando non, por un galego servilizado o Sr. Uxio López e López, quixera satisfacer, inda que máis non fora que en mínima parte os xustos reclamos dos nosos educadores pero... taes reclamos son incompatibeis, millor dito están en aberta oposición coa teima secular do centralismo castelanizante cal é a de querer uniformar culturalmente a tódolos povos diferenciados do conxunto peninsuar superpóndolles como propia unha cultura allea que remata por mutilar psisicamente ó educando xermolándolle traumas dos que moitas veces non se logra liberar endexamáis. Tal é o espírito da nova lei de educación aprobada polos orgaismos oficiais do goberno centralista que permite se enseñe o idioma galego nas escolas de párvulos da nosa Terra onde practicamente non existen co cal trócase totalmente inoperante a nova disposición.

Con tan liberal e xenerosa comprensión xa coidan os círculos educacionais do centralismo meseteiro haber resolto o problema o ter conquistado unha doada conciliación entre os xustos reclamos de Galiza a prol das necesidades do seu alumnado e a contumace política asimilista da España de sequeiro. Non, señores, non. O estado de secular atraso, abandono e desarranxo en que se atopa a escola galega non se resolve con unha concesión de farisécico e fachendoso paternalismo que somentes ós parvos e ós menguados pode conformar. Non, o problema educacional galego somentes ten que se arrombar procedendo a un troque total dos seus liñamentos e xeitos de capacitación escolar; con plea adaptación ás técnicas da pedagogía moderna que aconsella como único procedemento axeitado pra culturizar a un povo a total identificación co "mundo" en que iste se desenvolve percurando a exacta valoración de tódolos atributos e sustantividades da súa cultura autóctona; idioma, xeografía, historia, flora, fauna; todo cánto configura a súa fasquía diferencial.

Mais tal "aggiornamento" estrutural da política educativa do estado centralista español sería utópico, millor dito necio poder agardar do réxime de sometemento colonial en que a nosa terra xace premida; os dereitos dos povos escravizados soio son recoñecidos na medida en que sexan capaces de se ceibar do xugo escravizador e o problema do desenrolo que reclama a cultura popular galega, como todas as demais eivas seculares que aqueixan ó noso país e lle non deixan acadar o progreso i-evolución a que ten lexítimo dereito; non se arranxan con mengoadas concesións que se lle poidan acordar dende a Capital do centralismo tobo da reaición peninsuar. A solución está en nos mesmos, posto que somos un povo con capacidades, pulo e intelixencia mais que dabondo como pra acometer as meirandes empresas tal como ten que ser a de redimir a Galiza do colonialismo español e anovar pleamente tódolos seus anacrónicos e revellidos estamentos estruturales. Nada comez agardar de ninguén, soio os povos domeados, sen azos, esmorecentes, coidan poder emanciparse con fórmulas de máxica e allea procedencia. Galiza ten todo canto lle é mester pro ser un grandeiro país como Bélxica, Holanda, Dinamarca... Somentes lle falta acadar unha cabal conciencia da súa problemática nacional e pra o lograr ten que percurar trocar de xeito total a súa aitude mental tocante á realidade en que se atopa mergullada por un provincialismo marxinado que ademais de zugar todas as fontes da súa enerxía vital xermola na psique do seu povo un deprimente e magoante excecicismo.

A nova ley de educación, é a reiteración da secular e permanente defraudación que se lle fai á nosa terra pola acción do centralismo asovallador; temos que deixar dunha ves pra sempre de seguir petando humildemente ás portas dos Ministerios, pra que nos concedan de favor o que se nos debe de dereito; ademais do elemental senso práctico que amosra a inutilidade de tais aitudes, fagámolo por amor á nosa patria e por dimidade de galegos que se non resignan a vivir de prestado e queren cumprir a manda histórica que o sangue dos mártires que souperon morrer polo recoñecimento dos dereitos e liberdades que reclama Galiza nos está de cote sinalando.

**A LIBERTADE NON SE LOGRA
CON PREGOS, SENON CON LOITA,
CON SAGREFIZOS, CON SANGUE...**

A NOSA

TERRA

ANO LII

Buenos Aires, Setembro de 1970

Nº 514

GALEGUISMO E SINDICALISMO

¿Cal terá de ser o réxime de goberno a instaurar na nosa Terra despois da caída irremediabel a mais curto ou longo prazo da actual dictadura teocrática militar que a tiraniza?

¿Terá que pasar unha tempada de anarquía como moitas veces acontece logo dun alongado sistema despótico ata que se produza a necesaria decantación das ideas e o libre xogo das actividades políticas possibilite un goberno de sino democrático como é desexabel con dabondo alicere popular que lle asegure pervivenza e continuidade?

Despois de mais de trinta anos de exercer tiránicamente o poder, unha das secuencias mais negativas da dictadura franquista é a que remanece do valeiro de opinión política da masa popular, que a falta de exercicio dos dereitos cidadáns trae aparelado, sin as liberdades básicas esenciais de verba, prensa, reunión, etc.; sometido á arbitrariedade dun partido único legalmente recoñecido e baixo o imperio dun réxime barbaramente represivo a ponto tal que sustentar calquera idea ou creencia opositora constituí grave delito; resulta enteiramente lóxico e nor-

mal que o groso da poboación galega non teña formada unha crara conciencia da situación político-institucional en que se atopa mergullada e non sexa capaz de alviscar doadamente por que roteiros ten que se procurar a saída axeitada.

Non faltan certamente en Galiza seitores amplamente capacitados no quefacer político que pensan, que sinten e viven a súa problemática e coñecen moi ben de onde xurden as súas dificultades e como compre aitar en procura de les atopar arraxo. Pero por ser tais seitores notoriamente minoritarios faise tamén mester que o povo participe dese coñecimento pra que ele sexa o protagonista da tarefa de artellar institucións de goberno axeitadas á realidade do noso país pra que ó mesmo tempo de asegurar o éxito na solución de problemas seculares, acaden proxección de futuro e polo tanto aseguranlle o seu progreso i-evolución.

O povo galego debe estar preparado pra os prometedeiros intrínsecos que se avexinan aproveitando a esperencia histórica pra non cair novamente en erros reiterados que tanto perxucio lle teñen

causado á nosa Patria un dos cales foi a situación no noso medio de partidos políticos e institucións representativas dos poderes centralistas. Tal situación xa non voltará a ser aceptada baixo ningún pretexto nin circunstancia. Galiza é unha auténtica nacionalidade e como tal teñen que xurdir do seu seo as súas propias institucións representativas e os poderes de goberno que precise; o contrario será aceptar como lexítimos os instrumentos de que se val un poder alleo colonialista.

Nas actuais circunstancias en que se atopa a cidadanía da nosa Terra compre non embargantes reparar en que existe un seitor galego con aceptabel conciencia política e con poder dabo do coherente como pra se constituir en base de sustentación indispensable de calquera artellamento institucional tal é o dos sindicatos obreiros e demais asociacións representativas das forzas laborais. As mais puras esenciais da nacionalidade galega estiveron i-están vivas e latexantes no seo do povo traballador: labrego, mariñeiro, obreiro, artesán, etc.; sin ele Galiza non tería en ausoluto salvación posibel. A esperencia secular amóstranos sin ningunha dúbida que nada se ten que agardar d'isto se non se permanente estado de traición coa nosa Patria, e cuto cacarexado "aggiornamento" e pura especulación intrinsada; nin da pequena burguesía e clás media remedadora, alleira, comenciada... A entrenabel, a verdadeira, a Galiza perdurabel atópase presente no povo traballador que pra subsistir ten que alternar as tarefas do mar, do obradoiro, etc., coas da labranza ou de non aceptar a probeza ou enfiar os roteiros da expatriación forzada.

Unha das tarefas mais urxentes e patrióticas a desenrolar por todos cantos anxeien unha Galiza redimida ten de ser a de levar ó ánimo dos nosos traballadores a convicción de que as súas lexítimas reivindicacións socio económicas somentes poden ser posibeis nunha comunidade nacional liberada de todo tutelaxe colonialista; sindicalismo e galeguismo na súa máis xenuína concepción filosófica deben ser sinónimos pra comprender que toda corrente presuntamente reivindicatoria "importada" leva implícita a intención dun novo sometimento como sería o de trocar o signo da tiranía sin destruír a mesma tiranía, ningún dos moitos problemas que aflixen á nosa Terra podera ser comementemente resolto sin a participación activa o máis directa posibel das forzas productivas; a única democracia certamente efectiva, é aquela que se asenta nas masas populares pra ser instrumento das súas lexítimas aspiracións.

Dende logo que non nos podemos facer ilusións de que tan outas aspiracións sexan doado de acadar. Ningún dereito, ningunha liberdade popular se consegue pola gracia do opresor senon pola rexedume das demandas do oprimido e a primeira condición que compre ter pra o lograr é a de sementar opinión. A esperanza histórica amóstranos que cando un povo sabe o que quer e por que o quer por pequeno e deble que aparece frente ó seu opresor sempre máis tarde ou mais cedo conquira o seu ouxetivo. O día que o país galego teña axeitado desenrolo do seu senso de comunidade haberá percorrido un longo treito encoi do recoñecimento das súas liberdades e dereitos nacionais.

BIEITO CUPEIRO

A CAMARA DE SENADORES DO URUGUAY SOLIDARIZASE CON MENDEZ FERRIN

Co gallo do inxustificado encerclamento do escritor galego Xosé Mendez Ferrín, na Cámara de Senadores do Uruguai tratouse o caso, pondo de releu os seus oradores a falla de liberdade existente no Estado feixista hespañol e o total refugo á cultura galega.

Coidando de importancia que o texto publicado no Boletín Oficial chegue a coñecimento dos homes de Galiza, decidimos dárelle publicidade.

39ª SECCION ORDINARIA-ESTRAORDINARIA

Carta xeira ordinaria XL Lexislatura

Preside o señor Zelmar Michelini

Señora Roballo.- Señor Presidente... Fai un tempo coñecín no Uruguai a un gran galego, Mendez Ferrín, novelista, poeta, cadeiradego de filoxía romá en Santiago de Compostela e de literatura en Vigo...

Na cidade de Montevideo deu importantes conferencias i entrou en contaído con algúns circos intelectuais desta capital deixándonos unha lembranza inesquecibel.

De volta a Galiza foi posto en cadea.

Nese entón, ocupámonos no Senado da crítica situación deste intelectual galego coa esperanza de que a nosa voz incidira na súa liberdade.

Mais agora, pola prensa enterámanos de que novamente foi detido e se lle condena a dous anos de cadea... O seu delito perez que se debe a que nun cacheo policial efiteado na súa casa lle atoparon o manuscrito dun libro que coidamos será trascendente como todas as súas obras.

Nun país onde a censura está disposta, non pode sere delito un libro que non foi ó prelo, xa que tería de pasar pola censura ó sere editado...

Denantes, señor Presidente, fátábanos destas cousas con arruollo. Hespañia nos parecía o fin do mundo... e dende o noso país onde non coñecemos censura, erguemos a nosa voz, e o faguemos homildemente, degorando que ela chegue, que sexa auvida...

Mendez Ferrín é un ser admirabel, un gran intelectual. A súa obra é do máis representativo da cultura galega. En canto ó seu delito fronte o Estado fran-

quista, non é máis que un delito de opinión...

Se a nosa voz chega, vai co ela o apoio á cultura galega, e mesmo os nosos máis acesos dexosos a prol da liberdads deste intelectual, deste loitador galego.

E todo cánto quería manifestar.

SEÑOR PRESIDENTE (Michelini) A "Mesa" deixa espresa constancia de que se solidariza pleamente coas verbas pronunzadas pola señora senadora Roballo. Inda que non coñezco personalmente ó escritor Méndez Ferrín. Sei da súa obra, dos seus valores e da súa loita, así como tamén o profundo amor que sinte pola liberdade.

Non sei se a señora senadora desexa formular algún trámite especial. SENORA ROBALLO - ¿Qué trámite lle imos formular, señor Presidente? Pregaría, iso sí, que a prensa sexa xenerosa e recolla as inqueданzas que se teñen verouido eiquí.

SEÑOR HIERRO GAMBARDILLA - Que fique rexistrado, tamén, a solidaridade dos senadores que pensamos do mesmo xeito, non somentes polos valores intelectuais do señor Méndez Ferrín a que se ten referido a señora senadora, que tamén, a nosa protesta polo acto coactivo das liberdades que o goberno hespañol ten apricado encoi da súa persoa.

SEÑOR RODRIGUEZ CAMUSO Me permite, señor Presidente? SENOR PRESIDENTE - (Michelini) Ten a verba, señor senador.

SEÑOR RODRIGUEZ CAMUSO - E pra deixar espresa constancia, da nosa plea solidaridade co prantexamento formulado pola señora senadora Roballo.

Vaia pois, a nosa comprensión e solidaridade espiritual pra

(Segue en pág. 2)

REVOLDANIA

O CENTRO GALEGO de Bos Aires celebrou este ano de 1970, unhas magnificas Xornadas Patrióticas con gallo do Día Nacional de Galiza, que concitou a presenza enfervorizada da colectividade.

24 actos de presenza plea de Galiza, realizados no percorrer das Xornadas Patrióticas: Homaxes a Rosalía, Castela... Concertos de Música Galega; Esposicións de Pintura e do Libro Galego Antigo; Audicións Radiais e mensaxe por Radio Nacional, do presidente da institución á colectividade co gallo do Día Nacional de Galiza; Misa en galego; conferencias e Función de Gala no Teatro Colón, etc... falan dabondo da xerarquía e o fervor patriótico que animou ós seus orgaizadores.

---:oOo:---

E FALEMOS DA FUNCION de Gala do Teatro Colón... Unha sá plea, ategada de público, foi o marco espléndido no que se realizou a Gran Función de Gala conque o Centro Galego e a colectividade deron cumio ó Día Nacional de Galiza.

A execución do Hino Nacional Galego pola orquesta do coliseu e o coro Lagun Onak, baixo a dirección do mestre Manfredi Argento, enfervorizou ó público...

Foron intres inesquecibéis pola grandeza emotiva da nosa Canción Patria.

---:oOo:---

E REFERIDO O NOSO HINO, o programa da función rezaba así:

Himno Nacional Argentino.

Himno Gallego.

Preguntamos: ¿por qué Hino Galego a secas...?

Fagamos historia: Dende que o Centro Galego de Bos Aires tomou ó seu cargo (coa total adhesión da colectividade) a realización das Xornadas Patrióticas Galegas, o noso Hino apareceu timidamente nos programas beira do Hino Argentino, como "Himno ós Pinos", de Edoardo Pondal, e música de Pascual Veiga...

Co tempo, foi evolucionando moi devagariño... con avances e retrocesos... até chegar a Hino Galego...

Agora ben: Se consideramos que Galiza constitui un Povo diferenciado, unha Nación e, por cuos ideais de liberdade nacional loitamos, xusto é enxerguer, que o seu Hino — mesmo a súa bandeira — é nacional en función de sere Galiza unha Nación.

¿Estamos...?

---:oOo:---

EN OSEDO, lugar sitoado a meio camiño entre A Coruña e Sada, tivo lugar a inauguración do "Museu Carlos Maside" baixo o padroado do Laboratorio de Formas e Cerámicas do Castro.

Tenzoan os orgaizadores deste museu, reuniren obras de arte contemporáneo e mesmo, documentación doada en relación ós artistas galegos de século XIX.

Digamos que a idea dos orgaizadores supón unha formal promesa de encher un sensíbel valeiro no panorama museístico do noso país.

O acto, que se levou a cabo nun doado marco de digna galegidade, foi sensíbelmente mancado pola nota discordante dada por Rafael Dieste, cuia perorata en lingua castelán caíu como unha xerra dauga xiada entre a numerosa concurrencia...

A nós, certamente, nonos estrana o feito... Rafael Dieste (pesa ós seus valedores, que algún ten, o de mérito) é un intelteitoal hespañol ó servizo da cultura colonialista na nosa Terra... que ten no seu haber, un pecado de xuventude, millor dito, dous: unha fermosíña obra de teatro, e un libro de contos, ambos os dous en galego.

E non voltou pecar máis...

---:oOo:---

POR ESTAS DATAS, andou por Bos Aires con gran suceso, o cantante catalán Joan Manuel Serrat.

Foi unha das grandes atraccións neste Bos Aires multitudinario e cosmopolita.

En rigor á verdade, Joan Manuel Serrat é un segrel dos tempos modernos quen, nutríndose da poesía de Manuel Machado e da súa propia, en lingua catalana, botouse polos camiños do mundo pra guindar á xuventude un mensaxe de esperanza, fraternidade e beleza.

Pro o máis notábel deste mozo catalán é xustamente o seu catalanismo, a súa ubicación dentro dum afervoadado sentimento colectivo de Patria que se mantén esperanzado, con dignidade...

Daí, xustamente, o tratamento con que o distinguíu a prensa, a radio e a televisión deste país:

"Joan Manuel Serrat, cantor catalán..."

Entrevistado por "Gente", revista porteña, axiña xurdíu a preunta:

—¿Por qué JOAN e non JUAN?"

—"Pois olle vosté. Eiquí, aparentemente, non ten importancia porque estamos fóra de Hespaña..."

—"Alá hai catro culturas ben definidas... Eu defendo a unha delas que ben se identifica con o JOAN..."

—"Ante elas —catalana, vasca, galega e castelán— non hai igoaldade de oportunidades, e iso débese a que a balanza está desequilibrada..."

—"Eu son catalán, primeiro, porque fun nado alí, en Catalunya... E segundo, porque o vivín... Porque é o meu..."

Asín é o segrel catalán Joan Manuel Serrat.

---:oOo:---

CASO INSOLITO —¿insólito...?— ¿do novo bispo da

diocese Tui-Vigo, Monseñor Delicado Baeza, natural de Albacete (Murcia) terra de fala castelán.

Non ben foi nomeado tidoar da referida diocese —fai menos dun ano— o primeiro que fixo foi percorrer o seu territorio eclesiástico coa teima manifesta de esculcar persoalmente as súas necesidades e peculiaridades... E a primeira determinación que tomou este digno príncipe da igrexa foi a seguinte:

"A sortir deste intre, porime a estudar o idioma do país, que é a lingua natural dos galegos e coa que se teñen de comunicar con Deus..."

E dito e feito: Aínda non decorreran sete meses do prometido encol do noso idioma, cando o 1º de maio derradeiro, axudado por catro cregos oficiou Misa en lingua galega na catedral de Vigo.

Foi unha Misa Cantada, na que tomou parte o Grupo Mixto de Traballadores de Santa Cristina de Lavadores, e todo un acontecemento relixoso co templo ategado de fieis.

Qué exemplo o deste pastor estranxeiro prós máis dos cregos galegos, "prófugos do sacho"... secularmente traidores a Galiza e ó seu povo...!

---:oOo:---

NO DOMESTICO AMBIENTE DIPLOMATICO franquista de Bos Aires o desleigado galeguíño Braulio Díaz Sal é coñecido polo "garimoso" nome de Bola de Sebo...

Co gallo de celebraren a festividade de Santiago Matamouros, Patrón das Hespañas e inda máis... o franquismo oficial festexouno cunha cuchipanda de callos "a la madrileña" na Casa de Galicia, e ós postres, o embaixador mandou un solemniño espiche: "...ren de disputas políticas nin diferenzas entre nós (os franquistas). Todo o noso esforzo ha sere á prol de engrandecimento deste país i Hespaña..."

Aseguido, o Brauliño, coa teima de quedar ben co seu amo (o embaixador) acusou abertamente á Directiva da Santa Casa, por se aderir ó homaxe que a colectividade galega lle rendeu a Rosalía no pórtico de entrada ó Centro Galego, pousando ademais, unha oferenda froal coas cores galegas, refugando a bandeira franquista...

E acusou de traición ó franquismo, ós homes de Celta por andaren en amaños e claudicacións coas agrupacións que gobernan o Centro Galego...

Un berro unánime de: A calar! Afóra, Bola de Sebo...! Criadiño...! O traidor és tí, desleigado...! Foi a resposta alritada dos presentes.

O clima tornouse mesto, moi mesto... polo cal, o señor embaixador, sen dare chio, amosando certa présa, fixo mutis polo foro...

LOURENZO FRAGOSO

FALECEU D. MANOEL PUENTE

Có falecemento de D. Manoel Puente, acaecido nesta capital o día 24 do pasado mes de Marzo, desapareceu unha figura de outa representatividade no noso mundo colectivo da emigración, tendo illo producido unha pena moi fonda en todos os melos de latexo galeguista, tanto de dentro da Terra como de fora dela.

O apagamento da vida deste nobre compatriano, supuxo unha grande perda para o noso quefacer nacional en prol da patria galega, de longo asoballada, á que ele serviu e honrou con xurdias actividades e amplas xenerosidade.

Dende que coñecera ao imorrente Castelao, na súa chegada a Bos Aires, viven en apertada amizade a carón dele, e entregouse por inteiro á causa de Galiza, á causa das liberdades de súa patria, adicándolle os seus mellores folgos e a súa máis rexa vontade en proveitosas angueiras, con desprendimentos pecuniarios que deron a suma dunha obra trascendente, unha obra, sobretudo cultural, de avultado prestixio e graúda eisaltación, a que deixou ofe-

rendada á súa patria, e que a historia terá de lembrar con louvores para a súa figura emigrante. Unha figura emigrante que soubo ser fidel á súa caste e aos ancelos de liberdade do seu povo, do que tivera que fuxir en tenra mocidade, ao igual do que tantos milleiros de irmáns, en percura de mellores condicións de vida, privados de a ter no propio chau, a consecuencia do asoballo e inxusticias dos poderes alleos que desgobernan a Galiza durante seculos.

Sexan estas liñas como ofrenda de recoñecemento de Irmandade Galega ao desaparecido irmán, quen seguirá vivo na lebranza como merecen os "bós e xenerosos".

A Agrupación "A TERRA" Escolleu Novas Autoridades

A prestixiosa Agrupación pro Centro Galego "A TERRA" en xuntanza xeral ordinaria celebrada o día 24 de abril e presidida polo presidente sainte, Sr. Manoel Fernández López, escolleu novas autoridades ficando constituída a nova Xunta Directiva do xeito que segue:

Presidente: Manoel Martínez Lamela; Vicepresidente: Bieito Cupeiro; Segretario: Xoán Antón Carballo; Prosegretario: Xavier Nogueira Núñez; Tesoureiro: Xosé Antón Ríos; Protesoureiro: An-

RENDEUSE HOMAXE A LOIS ARES

Ao se cumprir o segundo cabodano da morte do benquerido irmán Lois Ares, a Asociación do Persoal Xerárquico do Centro Galego, rendeu un homaxe de lembranza á súa esgrevia figura, o día 19 do pasado mes de Xuño, no salón da biblioteca da institución onde ele ocupou durante moito tempo o posto de bibliotecario.

Encetou o acto, en nome do Centro Galego, o membro da Comisión de Cultura señor Alfonso Souto, facendo unha sentida evecación e sinalando os grandes méritos da personalidade de Lois Ares, como asín tamén sinalou o seu eficaz labor no desempeño do seu cargo co que soupo cumprir unha acción ponderábel en prol dos ideais patrióticos galegos.

Despois falou o presidente da entidade orgaizadora señor Xosé L. Pérez quen tivo tamén expresións de louvanza para a figura do irmán desaparecido.

Por derradeiro, o presidente do Centro Galego, señor Alfonso Reboreda, procedeu a descubrir un retrato de Lois Ares colocado no mesmo local.

Unha ampla e representativa concurrencia axudou a tornar lucido este acto de homaxe ao noso inesquecibel irmán Lois Ares, no que se acháron presentes a súa dona e as súas fillas, as que ao final foron moi atentamente saudadas.

A.B.C. de CORCUBION TEN NOVAS AUTORIDADES

A.B.C. de Corcubión meritoria entidade da nosa colectividade renovou as súas autoridades.

Dacordo á distribución de cárgos a nova Comisión Directiva que gobernará a entidade ficou constituída deste xeito:

Presidente: Manoel Pérez Marañón; Vicepresidente: Manoel Baño; Segretario: Alfredo Suárez Mira; Prosegretario: Xesús Suárez Trigo; Tesoureiro: Alfredo Silveiredonda; Protesoureiro: Manoel Lemos Leis; Segretario de Actas: Manoel Cabarcos; Contador: Manoel Montero; Procontador: Delfino Sánchez Guzmán; Bibliotecario: Anacleto Pérez; Vocais Tidoares: Xosé Graño, Vicente Azcárate, Xoán Patiño, Hugo Greco, Xaime Arán e Xesús Silvarredonda. Comisión Revisora de Contas: Ricardo Montero, Emiliano Santamaría, Ramiro Romero, Manoel Suárez Trigo e Xervasio Paz Lestón.

Degorámoslle ás novas autoridades desta prestixiosa entidade galega os maiores acertos na súa xestión de goberno.

tón Sarandeses; Segretario de Actas: Carlos Campos Ordóñez; Prosegretario de Actas: Paulino Rivadulla; Vocais: Antón Gómez, Elías Fernández, Guillermo Maquieira, Xosé Rivera, Emiliano Núñez, Xoán Asorey e Xosé Buñán Abeledo. Revisores de Contas: Xosé Humberto Azón, Antón Castro Camona e Manoel Lois Fernández.

Cos nosos prácomes ás novas autoridades desta prestixiosa agrupación, o degaro dos maiores acertos na súa xestión de goberno.

A DATA HISTORICA DO 28 DE XUNIO

O se cumprir o derradeiro 28 de xuño o 34 cabodano do Plebiscito do Estatuto Galego, no que o noso povo volou unánime o reclamo de autonomía pra Galiza, os galegos libres manifestámonos pleamente identificados con aquela gloriosa xornada cívica e refirmamos os lexítimos dereitos da nosa patria xa non a unha sinxela autonomía que non satisfaz as xustas aspiracións do povo galego, senón o pleo recoñecemento do dereito de autodeterminación que a Galiza se lle debe como nación asoballada pola España colonialista.

O SENADO DO URUGUAY

(Ven da páx. 1)

quéns son vítimas destas trepelias na Hespaña, ou en calquer parte do mundo.

Senadores presentes: Zelmor Michelini (presidente), de Brum Carbajal, Durán Rubio, Echegoyen, Ferrandis, Ferreira Aldunate, Hierro Gambardella, Fassadora, Paz Aguirre, Panadés, Rozabala e Zorrilla de San Maradríguez Camusse, Vaseoncelles, tin.

(E importante por de noto que os senadores que versaron as súas opinións pertencen a distintas ideoloxías e, por suposto, partidos políticos.

A GALIZA EMIGRADA FESTEXOU AS XORNADAS PATRIÓTICAS

Coa chegada e presentación ás diversas comisións que integran o Centro Galego, dos convidados especiais vindos da terra co gallo de participaren nos festexos do Día Nacional de Galiza, señores Basilio Losada Castro e Xoán Naya Pérez, a Xunta Directiva declarou solemnemente inauguradas as Xornadas Patrióticas Galegas.

A presentación dos señores Losada Castro e Naya Pérez, foi feita polo presidente da entidade, señor Alfonso Reboreda quen puxo de notos os méritos intelectuais e patrióticos dos devanditos invitados.

Contestaron ambos, pondo de releu cómo debía Galiza á coleditividade galega de Bos Aires, que soupo en intres de dramático silencio pra nosa patria, interpretar o momento histórico e, dárese xenerosamente co seu apoio moral e material aprol da causa galega, polos vieiros da cultura e da acción político-patriótica.

O señor Bieito Cupeiro, membro da Comisión de Cultura da institución fixo a presentación do disertante cunha magnífica peza oratoria.

CONFERENCIA DE B. LOSADA CASTRO

O día 21 de xullo, ás 18 horas, no salón Castelao deu a súa anunciada conferencia encol do tema "Problemas socio-culturais de Galicia de Hoxe" o cadeirado Basilio Losada Castro.

Encetou a súa conferencia, sinalando que a problemática socio-cultural de Galiza presenta unha complexidade moi característica e uns caracteres singulares que fan dela un tema de meditación e estudo dabondo interesante no terreo da socioloxía lingüística. Sinalou, que a lingua galega leva cincocentos anos —alonzada do ensino e da vida administrativa e que, nembargantes, atopámonos co feito de que o povo mantívose fidel á súa expresión propia, nun milagre de instintiva fidelidade, en condicións que borraron do panorama das culturas a outras linguas illustres do Ocidente Europeu e, condenaron a outras a unha vida lánguida, con escasas posibilidades de supervivencia. O longo destes cinco séculos, o povo galego mantivo a súa voz. A tradición meieval esmorecida denantes da invención de imprensa, perdurou nas formas da poesía e da narrativa popular até o renacemento romántico. Pasou a seguir as condicións nas que se desenrola hoxe a actividade de Galiza. Seguindo a teoría esposta polo economista e sociólogo Valentín Paz Andrade, espón que Galiza non é un país bilingüe, senón un país cunha cultura allea superposta; un país no que conviven conflictivamente dúas culturas: unha delas, arreigada no máis íntimo da alma de Galiza, espresase en galego; sobór dela, a castellanización das cidades, imposta por cincocentos anos de asoballamento cultural crea unha serie de situacións de conflito que se concretan nun complexo de inferioridade cultural dos galegos falantes. Nembargantes, esta problemática trocou substancialmente nos derradeiros anos. O fenómeno —encetado co movemento romántico do século XIX— de restauración cultural de Galiza, acelerouse derradeirairamente despois do trauma da guerra e o silencio imposto á cultura galega dende 1939 até 1950, imposición que aínda substancialmente perdura... Vencendo toda clase de dificultades, as novas promocións de posguerra, entroncan coa acción dos intelectuais galegos que realizaron o mellor da súa obra denantes de guerra civil e cos que dende o exilio, mantiveron a voz de Galiza na xeira de silencio, parte dos cauais, radicados en Bos Aires, desenvolveron actividade notabilísima que permitiu a continuidade cultural de Galiza nos anos de máxima dificultade. Recobrado o prestixio da lingua a nivel intelectual e universitario, e mantida esta nas masas campesinas do país — que supoñen un 75 % da poboación total — o problema fundamental é hoxe posibilitar o contacto entre esta cultura de raíz universitaria e o povo, que é auténtico destinatario. Este contacto que suporá un influxo fecundante pra obra do intelectual, abrindo a súa obra á vida real e inmediata do país, só se poderá faguer contando con unha escola galega. Non só galega pola lingua en que se imparta o ensino sinón pola súa vinculación auténtica á realidade de Galiza. A recente lei de Educación que recoñez por primeira vez, a existencia do problema das linguas vernáculas na Hespania,

aínda sendo como é insatisfactoria, abre unha posibilidade de diálogo co poder central con vistas a resolver a marxinação cultural de esta masa que supón o 75 por cento da poboación total de Galiza. Hai que sortir, nembargantes dun feito clave: unha parte da Galiza —da Galia urbana— é de expresión castelán e en ningún caso débese pretender a marxinação desta minoría castelán falante. O pon-

to de equilibrio ten de sere estabelecido cunha valoración axeitada de todos os datos —datos que esixirán un estudo demorado de tipo estadístico ó xeito do realizado recentemente polo Dr. Balda, cadeirado da Universidade de Barcelona, encol do pluralismo lingüístico na capital de Cataluña, e sobór de todo cunha auténtica vontade de convivencia e de respecto mutuo.

Galiza hoxe vive un intre decisivo da súa historia. Os meios modernos de comunicación de masas poiden lograr nun prazo de dúas xeracións o que non conseguirían en cinco séculos de política centralista de marxinação da Galiza. Unha escola galega pode sere o elemento que salve a nosa coleditividade e que permita que Galiza continúe aportando ó mundo o mellor da súa peculiaridade, arrequecéndose e arrequecendo a súa diversidade lingüística e cultural que é a característica que define a eterna xuventude da Europa. Se Galiza perde a súa voz, se perde esta derradeira oportunidade histórica, Galiza será unha mera presenza mineral non fecundada polo espírito. Perante esta encrucillada, a posición de todos os galegos, intelectuais e non intelectuais, debe sere clara e taxante. A loita pola escola galega é unha esixenza dos tempos. Unha esixenza pra todos os galegos.

HOMAXE A ROSALIA CASTRO

Con moito público presente e autoridades das diversas entidades da coleditividade, deu comezo o tradizoal acto, coa posta de oferendas frorais perante a estatua de Rosalía esistente no pórtico de entrada do Centro Galego.

Aseguido o señor Xoán Naya Pérez pronunciou unhas emotivas verbas encol da personalidade de Rosalía, comenzando asin o seu discurso:

Irmáns galegos: Non hai día do ano que nos poña máis perto uns dos outros que este de hoxe, o Día da Galiza, que pra este mester escolleron os nosos devanceiros. Emporiso, natural é que nestas conmemoracións o egrexio nome de Rosalía Castro soe con acentos máis fortes e máis enxebres, porque ela simboliza todo o que a Patria Galega significa.

En máis dunha ocasión teñenme dito estudosos estranxeiros cos que teño relación pola miña profesión, que cando sentían falar de Galiza ou vian o seu nome en letras de molde, asociábanno de contado ó doce e garimoso da autora de "Follas Novas" ou a inversa, cando ouvían falar de Rosalía, relacionaban este nome co do noso país. E pois esta, unha simbiosis que perdurará polos séculos dos séculos, namentras haxa no mundo xentes con sensibilidade, sexa como sexa a súa nacionalidade, a súa relixión e cor da súa pele.

Findadas as verbas do orador ocupou o micrófono Basilio Losada Castro quen lembrou a Rosalía coa seguinte oración:

Rosalía, a voz de Galiza. Trais cinco séculos de silencio, Galiza recobra a súa voz na voz de Rosalía. Trais cinco séculos de asoballamento o noso vello país cobra conciencia da súa frustración

HOMAXE A CASTELAO

Coa presenza das autoridades do Centro Galego, Consello de Galiza, Irmandade Galega, Centro provinciais e Agrupacións, tivo lugar o día 26 ás 10 horas, o homaxe a Castelao, axeitado dentro do programa das Xornadas Patrióticas Galegas 1970. Atoábanse presentes na praza Castelao, e faguendo garda á praca que leva o nome do ilustre político galego, unha delegación do corpo de enfermeiras da institución con abandeirada. Encetouse o acto coa colocación das oferendas frorais.

Aseguido o señor Basilio Losada Castro pronunciou a seguinte oración:

Irmáns galegos: Nada vos pode decir encol de Castelao que vos, que comparáchedes os seus anxeos e o seu esforzo, non seipades. Eiqui o tedeis. Eiqui está o seu nome. Honrado en terra allea. Honrado en terra allea cando aínda non pode selo na nosa. Eu son un home que non coñeceu a Castelao, un home galego que na súa mocidade, illado, peregrinando unha

prantexaban problemas, que dibuxaban unha fórmula nobre de concordia e comprensión cando él mesmo sentía achegarse pa senño a morte do exiliado, a morte da inxustiza e do aldraxe. Esa Hespania de Castelao, é a nosa Hespania, conxunto de povos ceibes irmandados no respecto, esquecidos de odios e incompreensión. Esa é a nosa Hespania. Pouco —nada en realidade— pode decirvos a vós, vellos loitadores forçados na dureza e teimosia do combate cando aínda eu non nascera. Solo unha cousa ceicás: reafirmar acó, públicamente a miña convicción que é a de todos os galegos asomados á conciencia da patria nos anos de duro e imposto silencio, a miña convicción digo, de que o vixente, de cheo, con solucións válidas pra os nosos problemas, con respostas axeitadas ás nosas cuestións máis urxentes. O esforzo de Castelao no seu exilio, non foi valdeiro, pois deunos a imaxe cabal da patria galega, a imaxe reconstruída que os homes —daquela case nunca— da xeración do silencio percuráramos en reviravoltas estérís, en folclorismos valdeiros, en esteticismos trasnoitados. Castelao deunos unha visión política de Galiza, é decir, un prantexamento con solucións. Pero non foi iso só. Castelao deunos algo moito máis valioso aínda: a imaxe da súa exemplaridade, do seu patriotismo sen mácula. Unha

exemplaridade e un patriotismo sostido e probado afrontando a inxustiza e a asañada crueldade. Un feixe de cualidades morais que pra nós (daquela homes de dazaioito anos botados á perecura anguriada da patria que nos negaban) tiña tanto valor como a súa obra escrita. Cando tantos esmorecían e dubidaban; cando tantos se sentían afeñados polo medo, a conseiera ou a desesperanza, Castelao mantivo ergueito o fogo sagro, mantivo o mensaxe. Pra os que adiviñáramos a súa existencia. Algún día ha tornar Castelao á Patria. Locerá daquela cara ó ceo a nosa bandeira branca e azul. Unha bandeira que foi sempre un mensaxe de paz. A bandeira da patria sofrinte que cobriu o seu sariego. Bandeira que xamáis enebriu imperalismos nen crueldades, que non ambiciona nada, e sen lembranzas de asoballamento pra ningún. Na Hespania que anxeamos —aberta a todas as comprensións— a Galiza que anxeamos. Feita por nós, co noso esforzo e co exemplo de Castelao. Unha Galiza ceibe e moza, ergueita e vibradeira, na que a Liberdade non sexa sementes unha arela. Unha Galiza ceibe na Hespania que amamos e non vemos. Será a Galiza de Castelao. Construída é nosa obriga. E se non o facemos que caia riba de nós a maldición dos bós e xenerosos; a vosa maldición.

Co gallo de se celebrar o 25 de Xullo, Día Nacional de Galiza, o presidente do Centro Galego, señor Alfonso Reboreda, en nome da Xunta Directiva, dirixiu un mensaxe por Radio Nacional, ós galegos emigrados neste país e ó pozo argentino. Dixo o seguinte:

"Fai un ano, tocoume ler un mensaxe dirixido á coleditividade galega e ós nosos amigos argentinos, no cal espresaba a miña fé de que o ano por vir aportase á miña amada Galiza novas solucións ós problemas que debe no seu aspecto cultural e económico.

O Centro Galego de Bos Aires apesares de sere unha entidade civil argentina fundada por galegos, non pode permafeecer alleo ó boligar dos problemas que no interior viven os nosos irmáns. Pra elo, na nosa esfera de acción facemos tanto é posibel por erger a xerarquia da nosa Terra, co cal honramos á nosa patria de adopción, consentes de que asin a emigración de Bos Aires se convirte nun estímulo permanente pra outras entidades emigradas e, pra os que no interior se agrupan nas numerosas institucións de todo tipo que tanto ben realizan en favor da cultura galega.

O Centro Galego de Bos Aires leva feito un extraordinario esforzo pra que diversos certames amosasen a prestancia e xerarquia do noso acervo cultural. Temos convocado a un Concurso Literario pra Novela en Idioma Galego, doutado coa cifra máis xenerosa de que hai lembranza nos anos da nosa literatura; en adhesión ó Día das Letras Galegas convocouse a un Certame xornalístico que foi gañado pola eminente escritora Victoria Armento en lembranza do sesquicentenario do nacemento da ilus-

MENSAXE OS GALEGOS

tre pensadora galega Concepción Arenal e outro fotográfico que nos permitiu presentar a riqueza temática de Galiza nesta especialidade e cunha exposición realizada na nosa sé, mereceu as máis vivas louvanzas de todos cantos concurriron a visitar a mostra.

Todos os premios gañados están sadisfeitos. A travese da Academia Galega entrábel entidade que tanto fai pola cultura de Galiza, os triunfadores dese certame souperon da responsabilidade con que o Centro Galego encara esta serie de actos que fan ó coñecimento real dunha Galiza nova.

Se no campo da cultura podíamos engadir novos matices que agrandán a obra realizada pola institución, no campo da mutualidade o labor tamén foi fecundo percurando manter ó día os nosos servizos sociais meiante a incorporación de todos os elementos posibles e estudiando en profundidade solucións axeitadas ó problema da capacidade habitacional do Sanatorio que trouxo como consecuencia un proxecto destinado a construír unha ampliación que reportará un incremento de máis de duacentas camas pra atender unha demanda crecente de internacións que nos permitirá aumentar a masa societaia do Centro Galego.

Superadas as dificultades de tipo financeiro atrasadas; sentadas as bases de traballos futuros, neste Día Nacional de Galiza, fago chegar ós nosos asociados, coleditividade galega e povo argentino, as espresións da maior gratitude por todas as mostradas de adhesión tidas a carón da Xunta Directiva do Centro Galego, ó mesmo tempo que formulo ós máis sineiros degoiros pola crecente irmandade dos povos galego e argentino.

XORNADAS GALEGAS DE XERARQUIA

Durante a segunda quincena do mes de Xullo de cada ano, as páxinas dos xornales porteños recollen os ecos que producen as Xornadas Galegas orgaizadas pola nosa meirande entidade representativa o Centro Galego coa adhesión de toda a coleditividade. Conferencias, concertos, exposicións, atos diversos amostrando a ista cosmopolita e multitudinaria Capital a presenza viva da Galiza da súa cultura, da súa historia da súa personalidade diferenciada, de fondo contido lírico e humano. O noso país acada de tal xeito dimensión e xerarquia polo senso e valimento das manifestacións culturais que acostuman a se organizar ano tras ano; mais compre destacar que as Xornadas Galegas derradeirairamente celebradas tiveron un éxito e repercusión superior as de outros anos non sementes polo acerto e a xerarquia dos aitos programados senon pola identificación e a madurez patriótica amostradas pola Comisión de Cultura, cunha labor de aportación e espalladamente do noso acervo cultural acada niveis nunca igualados, como da H. Xunta Directiva que ó travese dos mensaxes e discursos do Segretario Sr. Eduardo Pérez, e do Presidente, Sr. Alfonso Reboreda, deron unha nota de patriótica exaltación como non se haba dado deica agora o cal honra non sementes o Centro Galego senon tamén a toda a coleditividade e ó país que representamos. Os craros e valentes conceitos do discurso do Sr. Reboreda no ato da entrega dunha bandeira do Tercio de Galegos as autoridades navales diste país sinalando que a inapreciabel aportación dos galegos á súa emancipación e o seu progreso xeral non estaba debidamente apreciada, mereceron a total aprobación da concurrencia e a sensación de que Galiza estaba dinamente representada.

GALIZA COLONIA DE HESPAÑA

Vai pra cinco séculos que Galiza é unha comunidade baixo a colonización do Estado Hespánico; nembargantes, a intelixibilidade galega non adquiriría unha clara noción deste feito deica fai poucos anos. En América, a "Sociedade Nacionalista Ponda!" co seu voceiro "A Fouce" sería a primeira en denunciar a colonización e a necesidade do povo galego de dare termo o secular xugo... Hoxe na Galiza, por segunda vegada, e cunha posición máis clara e radical, unha chea de mozos bótanse de novo a denunciar a colonización. A UGP (Unión do Povo Galego) xurde como a vangarda do povo traballador cara á problemática nacional e social e a súa solución; a liberación do povo galego e a creación do Estado Popular Galego.

Moita xente pode coidar que a violencia non é un risco común na relación histórica entre Hespaña e Galiza... Nembargantes, trabúcanse, pois a violencia pode ter disterados feitos de se manifestar. A violencia ven manifestada no ouxeto e non na forma, inda que moitas veces o imperialismo deixe a unha banda a táctica de forma e nise intre cando o povo pode reaxer perante a violencia de forma e feito do imperialismo coa violencia xusta e organizada do povo traballador. Máis pra elo, o povo traballador terá de contar cunha vangarda organizada que o radicalice e capitalice, tras os ouxetivos reivindicativos. A vangarda tamén ten o papel de facer desbotar o imperialismo hespánico a táctica de forma pra ca violencia se poña de manifesto en toda a súa malintude, e o povo a poida ollar espida.

Manifestacións de violencia

Sendo Galiza unha colonia do Estado hespánico, tanto económica como culturalmente, estamos relegados a un rol secundario dentro do Estado, cando non a un arreo asoballamento (o racismo) dos dereitos máis enxebres do home: cultura, educación, lingua, sanidade, relixión...

A) O carácter da dependencia é máis notorio no orde económico, tanto polo feito de sermos caseque exclusivamente produtores de materia prima i enerxía (carne, madeira, minerais, electricidade, produtos alimentarios e mau de obra), polo coutado da nosa industrialización, vías de comunicación, medios de información, educación superior, etc.

O Estado hespánico ten amosado sobexamente, que non teima trocar o carácter da colonización da súa reserva preferida. O feito de

que non se fixese a 4ª siderurxia (sendo Galiza un gran consumidor de aceiro, hoxe importado de Hespaña), e de que as inversións sigan sendo baixísimas (inversións públicas), evalúan o afirmado.

Cando o goberno hespánico criou os "polos" de desenvolvemento, o seu interese era tan coutado, que nin tan sequer considerou a necesidade de doutar ó noso país dunha Facultade de Enxeñaría, sendo iste o único xeito de que as empresas afincadas en Vigo e A Coruña tiveran no futuro un desenvolvemento que, da mau da xente do país galego, contara co meio e as necesidades.

O tempo amosou que os "polos" non contaban nin co apoio oficial que les compría, nin ca infraestrutura que requerían. Os "polos" foron un fracaso pranicado...

Favorecido pola nosa total dependencia, o Estado hespánico (burguesía, burocracia, exército, etc.) ve mellorar a súa economía, importando materia prima a baixo prezo, e vendendos artigos manufacturados encarecidos polo transporte e falla de competencia. Na década que enceta, din os especialistas que Galiza ollará medrar as diferenzas de renda ca Hespaña, e por tal a súa imposibilidade de se desenvolver. Isto non fai máis que probar o acerto do real de definir a Galiza coma un país colonizado, xa que, a lei económica nos dá que todo país sometido ó imperialismo ve desenvolverse de xeito ficticio a súa economía (fontes produtoras de materia prima e medios de evacuación disas materias), cando en verdade, o que está a suceder é o roubo descarado das riquezas naturais e o empobrecimento constante. (Infraestruturas, salario real dos traballadores, inversión na industria i educación superior).

B) A violencia na cultura, que non é menos lacerante, pro si máis avil, adquire especial malintude nos derradeiros trinta anos polo carácter confesadamente antigalego do réxime no poder.

Tirar do prelo un libro en galego, é todo un feito memorabile pola impresionante cantidade de barreiras que se teñen de guindar... Máis non por eso os intelectuais galegos deixan de tirar libros, xa sexa no estranxeiro ou no interior. Algunhas veces o ataque á nosa cultura é francamente aberto, atal o caso do escritor X. L. Méndez Ferrín que está na cadea pola súa defensa dos traballadores galegos e o seu carácter disterado.

A educación ten coma fin o alleamento e reeducación hespánico, ou sexa, ven sendo o

instrumento pra criar a "asimilación" dos máis febles no primeiro intre, e logo, doada a oportunidade oferescida por ista cuña, do conxunto. Certamente elo é moi posibre en canto fai a gradual incorporación da poboación ó idioma falante do asoballador, polo carácter oficial do mesmo o polo descoñecimento do idioma escrito, no povo, como consecuencia da secular dependencia e das características violentas que asume.

En canto ós medios de comunicación son empregados co mesmo carácter alleista ollado na educación.

E referido ó clero galego foi i é, un axente de penetración incondicional do imperialismo hespánico na nosa Terra. O outo clero galego e un amplo sector de aliados e reacionarios do baixo clero, segue sendo fidel á tendencia entreguista. O clero xoga a dúas maus: por unha banda, ten uns poucos oficios relixiosos en galego nas cidades, prós señoritos, que hoxe están en función de galeguistas de tertulia (hoxe é moda; remórdelle a algúns o teren unha historia de clase entreguista) namentras que nas aldeas, que mesmo é onde o povo fala na súa totalidade o galego, os oficios relixiosos seguen sendo en castelán, contribuíndo diste xeito ó que a radio e o televevo querem rematar: o carácter disterado da nosa nación.

E pra rematar, diremos o seguinte: que en ningún intre, nin en ningún meio, deteuse o asoballo asañado ó noso país polo imperialismo hespánico.

Dende o decapitamento no 1483 do Mariscal Pardo de Cela a maus dos pra nós os galegos, maldizoados Reis Católicos, fautores encetados do asoballamento do noso país co voto en Cortes... erradicación da nobreza galega... e a execrabel "doma por el rigor del castigo"... até chegar o fusilamento do gran patriota galego Alexandre Bóveda no 36... ca interminable ringla de mártires "paseados" por todos os camiños de Galiza... E os que sofren cadea e persecucións, son contadas éstas que o povo galego non poderá esquecer, e que no seu día, dun xeito ou doutro, terálle de cobrar ó meseteiro imperialismo hespánico.

Manoel da Fusquenlla

O DIA TRABALLADOR EN GALIZA

O día 17 de Agosto do 1936 no bosque da Casla perto de Pontevedra morría sacrificado polo chumbo asesino dos fusiles falanxistas o Segretario Xeral do Partido Galeguista Alexandro Bóveda, un dos homes mais capaces, patriota e intelixente, daquela prometedora xeneración xurrida vos libres para satisfacer a súa

A DEMOCRACIA ESCARNECIDA

Coa firma que renova a vixencia do tratado ispano-Yanki por outros cinco anos que, derradeiramente levaron a cabo as autoridades representativas dos gobernos de Washington e Madrid, péchase novamente un eslabón da cadea que agrilloa ós povos hispanos por parte da dictadura feixista que aínda para vergonza do mal chamado "mundo libre" queda na Europa occidental. Así se escribe a Historia! En nome da democracia o goberno dos E.E. U.U. Oferécelle ó feixismo español axuda económica e militar e dalle carta de legitimidades perante a OTAN e outros organismos internacionais pesa ó noxo que elo causa en algunhas, moi poucas, ca... rias europeas. Ningunha actitude pode resultar máis escarnecida e agravante pra o verdadeiro sentir democrático como a firma dun tratado semellante; porque de feito, o goberno yanki emprega o seu poderío económico e militar contra os lexítimos dereitos e xustos anxeos de liberdade dos pobos hispanos, robus-tecendo o aparello represivo da máis reacionaria dictadura da súa Historia. Velahí unha actitude que inda sendo moito menos espectacular pode en certo xeito compararse coa invasión de Crecoslovaquia por parte do imperialismo moscovita, rival do imperialismo yanki, pero semellante no tocante ós ouxetivos de escravizar ós po-

A NOSA TERRA

Reg. Nacional de la Prop. Intel. (en trámite) — Redacción Av. BELGRANO 2186

CRITICA DE LIBROS

"HISTORIAS DE EMIGRANTES"

DE XOSE NEIRA VILAS

E evidente, que Xosé Neira Vilas, o autor de "Historias de Emigrantes", sinte saudade de Bos Aires... concretamente, desta Galiza emigrada multitudinaria, con imaxe propia a traveso das súas grandes entidades e realizacións culturais manifestadas en audicións radiais, exposicións artísticas, publicación de periódicos e revistas, concursos literarios, edicións de libros galegos, conferencias, actos políticos de afirmación democrática e nacional galega, etc.

E todo este boligar colectivo é orentado co pensamento posto en Galiza cara ós seus anguriosos problemas económico-sociais, culturais e políticos, gallo do seu dramático éisodo masivo.

Por algo Castelao chamoulle a esta coledividade, A Galiza Ideal... Claro, a Galiza Ideal en liberdade...

Porque eiqui, temos, gozamos de absoluta liberdade de nos sentir e nos manifestar como galegos, refugando o colonialismo hespánico; escribir, decir cousas en público, que na Terra se non poden decir nin escribir; editar libros e periódicos que na patria se non poden editar; e de refugar públicamente o bárbaro e retrógado feixismo hespánico que asoballa e martiriza ó noso povo.

Nesta Galiza Ideal, neste mundo galego en liberdade onde Neira Vilas movíase espranzado, encetou a súa creación literaria (eiqui plasmou "Memorias dun neno labrego" e "Camión bretoso") e, dende "Follas Novas que ele fundara, espallou,

deu novas por todo o ancho mundo da emigración e na mesma Terra, do acento galego da nosa cultura.

Desta Galiza Ideal que ele viu, repetimos, e mesmo deste sentimento de saudade, xurdiron as súas "Historias de Emigrantes".

Dazaseis historias —narracións breves— escolmadas, detectadas no desacougante mundo da emigración encheto de frustracións, de penurias anguriosas e humillacións... Si, humillacións do home galego, en moitos casos analfabeto, ou caseque analfabeto... guindado a granel, indefenso, sen protección algunha á complexidade esmagante e inhumana da gran cidade...

A imaxe dos persoaxes que se moven nestas historias é tan auténtica, que calquer emigrante canxa, sintese nelas... Daí que a comunicación autor-leitor establece máis doadamente cos emigrantes, xa que eles, dun xeito ou doutro están mergullados no drama, son pezas do drama, daí a súa autenticidade.

Porque digamos: quen que haxa emigrado de rillote se non acha identificado en "O Rapaz"?

O noso ver, "Na dársena", "Gumersindo", "O barbeiro de Medrano" e "A endaina de Bernaldo" xunto con "O Rapaz", son as milliores historias.

Nembargantes, entendemos que estas historias cada unha de seu, recraman unha maior extensión, máis traballadas as situacións... xa que os persoaxes e as condicións ambientais están doadamente realizados.

Editou O Padroado da Cultura Galega de Montevideo.

Mouses da Presa

CEA PATRIOTICA DA IRMANDADE

Coa presenza das máis relevantes figuras do Movemento Nacional Galego de Bos Aires, como xa é tradición, a Irmandade Galega organizou unha Cea Patriótica nos salons da casa Pontevedrés a noite do 24, vispera do Día Nacional Galego, co gallo de recibir o día patrio.

Este ano, a Irmandade homaxeou a un rexo loitador galeguista, o irmán Antón Gómez, e mesmo, despedilo co gallo do seu próximo viaxe á patria.

Na cea estivo presente unha delegación do Consello de Galiza, presidida polo señor Antón Alonso Ríos.

Oferesceu o homaxe o presidente da Irmandade Galega, señor Ricardo Flores, quen puxo de releu a personalidade galega deste animoso loitador e o seu entrego total ó ideal galeguista.

Seguillle no uso da verba o señor Bieito Cupeiro, quen nun afervorado discurso, ademais de se referir á personalidade do agasallado, encorou problemas que afectan á política galega.

Aseguido, o homaxeado, señor Antón Gómez, fundamente emocionado, agredesceu o agasallo de que era ouxeto, pasando logo a se referir ó seu próximo viaxe á Terra tan logamente degorado.

Como fecho final a esta emotiva xornada patriótica galega, pronunciou unhas verbas o señor Antón Alonso Ríos e, ó fio da meianoite os presentes entoaron con fonda emoción patriótica o Hino Nacional Galego.

LEMBROUSE A PRIETO MARCOS

O día 19 do pasado mes de Xuño, efectuose no salón "Castelao" do Centro Galego, un acto organizado pola Irmandade Galega, en homaxe ao músico e poeta Manoel Prieto Marcos, co gallo de se cumprir o día 21 do mesmo mes, o 25 cabodano da súa morte, nesta capital.

En col da obra poética e musical de Prieto Marcos, pronunciou unha conferencia o poeta Emilio Pita, quen se referiu, principalmente, a "Versos en Gama de Gaita", único libro publicado, pouco antes de morrer....

"Prieto Marcos —dixo Pita—, non era un versificador sobredante, autor de moitos libros esquecibéis, senón que traballaba de xeito conscente reposado, a materia poética, e por iso deixou un libro, que non se esquecerá." Citando a Paul Valery referíuse á poesía poética, estudando logo, dende unha ubicación estilística e temática o aporte orixinal e calificado de Prieto á poesía galega.

Ocupouse ademais Pita dos traballos musicais de Prieto Marcos, como armonizador e criador, e tamén da súa labouza como director de masas corais, para o espallamento da música galega.

A parte poética foi ilustrada coa lectura de poemas do lembrado artista que figuran no seu libro "Versos en Gama de Gaita", a cargo de Ana Matzos e Fernando Iglesias, prestixiosos artistas que prestaron a súa valiosa colaboración, sendo longamente aplaudidos.

Por derradeiro escoitáronse gravacións de música orixinal e armonizada por Prieto Marcos, e

cárrago da coral "Terra Nosa", do Centro Ourenseño, dirixido polo mestre Isidro B. Maiztegui. Cada cantiga foi precedida por un comentario de Ricardo Flores, quen puxo unha fonda nota emotiva ao evocar as distintas circunstancias, algunhas verdadeiramente dramáticas, nas que cada páxina foi composta polo gran músico desaparecido.

En síntese: foi un auténtico acto patriótico organizado e desenrolado con xerarquia, polo que a Irmandade ten sido felicitada.

DIA DOS MARTIRES GALEGOS

Os dous importantes centros industriais Vigo e Ferrol, foron testigos de manifestacións obreiras organizadas polos partidos da oposición e comisións obreiras con motivo de se celebrar o Día Dos Traballadores.

En Vigo foron espallados isa mesma mañá uns des mil panfletos... En algunhas ruas se fixeron manifestacións ca participación de obreiros... Os gardas fixeron algunhas detencións.

Con motivo das detencións rexistradas en Vigo o 19 de Maio, un fato de 14 mozas se pecharon na Eirexa do Seixo pra eisixir a liberdade dos detidos.

No Ferrol os obreiros da "Peninsular Maderera" (en fol-a) e a "Bazan", a pesares de ca garda teimou impedirlo, acadaron facer unha demostración por algunhas ruas da cidade... As pintadas e máis os panfletos foron outra das facetas que doaron ó Ferrol o carácter dunha cidade na cal os traballadores son a vangarda...